

Renata A. GÓRSKA

Politechnika Krakowska

Wydział Architektury, A-43

ul. Warszawska 24, 31-155 Kraków

tel.+48 12 6282993, fax: +48 12 6282059, e-mail: rgorska@pk.edu.pl

LINGWISTYCZNA I TECHNICZNA ANALIZA PORÓWNAWCZA TERMINÓW NAUKOWYCH STOSOWANYCH W ZAKRESIE GEOMETRII WYKREŚLNEJ

Słowa kluczowe: *geometria wykreślna, polskie normy rysunkowe, terminologia*

Nieomal 20 lat temu, już w pierwszym zeszycie Biuletynu PTGiGI [6], profesor Bogusław Januszewski zajął się problemem dostosowywania „polskich przepisów normalizacyjnych do standardów międzynarodowych (europejskich),...”, a w szczególności zawartości normowych „w zakresie podstaw zapisów graficznych stosowanych w rysunku technicznym oraz na planowane zmiany tych ustaleń wynikające z wprowadzenia przez PKN tłumaczeń odpowiednich norm ISO”. Na przestrzeni długiego okresu czasu, wiele starych polskich norm, które częściowo oparte były na niemieckich normach DIN, zostało zastąpionych nowymi aktami wydanymi przez Polski Komitet Normalizacyjny i te obowiązują w dniu dzisiejszym. I tak jak mówi prof. Januszewski w cytowanym artykule, prawdziwe do dzisiaj wydaje się sformułowanie, iż „*Niestety sygnalizowane w tytułach treści są dostępne w (...) normach tylko dla bardzo dociekliwego i kompetentnego czytelnika i to najczęściej poprzez odgadywanie intencji a nie poprzez odczytywanie zapisanego tekstu norm. Wynika to z mnóstwa nieścisłości, niekonsekwencji i nieprawidłowości gramatycznych występujących w sformułowaniach omawianych norm.*” Należy tutaj stanowczo podkreślić iż, jak się wydaje, wiele błędów wynika z niepoprawności tłumaczenia fachowych terminów z zakresu geometrii wykreślnej oraz rysunku technicznego na język polski oraz z faktu, iż w amerykańskich podręcznikach definicje i terminologia stosowana w omawianym zakresie uległa takiemu uproszczeniu, iż definicje wynikające z przestrzennych relacji zagubiły się niejako w odniesieniu do płaskiego, a więc dwuwymiarowego rysunku. W niniejszej pracy dokonamy analizy porównawczej terminów stosowanych w perspektywie poprzez porównanie terminologii wprowadzonej przez normę [9] i porównanie tych terminów do tradycyjnie stosowanych w świecie ([1], [2], [7], [8]).

Na stronie PKN odczytujemy, iż w normie [9] „Określono podstawowe zasady dotyczące rzutowania środkowego, stosowanego do realistycznego (perspektywicznego) przedstawienia obiektu na płaszczyźnie rzutu (często stosowanego w rysunku architektonicznym). Opisano cztery rodzaje rzutowania środkowego, stosowane w zależności od położenia obiektu względem płaszczyzny rzutu: perspektywę o jednym punkcie zbiegu, perspektywę o dwu punktach zbiegu, perspektywę o trzech

punktach zbiegu, metodę współrzędnych. W normie [9] podano metody odwzorowania stosowane w rzutowaniu środkowym (metoda tnąca, dwie metody: punkt śladowy – punkt zbiegu, metoda punktu oddalenia, metoda punktu pomiarowego oraz metoda punktu śladowego ze skośną płaszczyzną rzutu w dwóch wersjach, metoda współrzędnej tnącej). Na wstępie norma [9] podaje definicje elementów mających podstawowe znaczenie w perspektywie takie jak: *linia orientacyjna*, *kąt rzutowania*, *punkt pomiarowy*. Oznaczenia przyjęte w normie, a dokładnie *symbole literowe* opisane w Tablicy 1 są bezpośrednio przyjęte za oznaczeniami stosowanymi w podręcznikach amerykańskich [2].

W referacie dokonano analizy porównawczej terminów stosowanych w cytowanej polskiej normie [9] oraz w literaturze angielsko- [2] oraz niemieckojęzycznej [7].

Literatura:

- [1] Bartel K.: Perspektywa malarska, PWN, Warszawa, 1958.
- [2] Bertoline G.R., Wiebe E.N., Müller C.L., Mohler J.L.: Technical Graphics Communication, McGraw-Hill, ISBN 0-07-365598-8, 1997.
- [3] Blach A.: Geometria – Przegląd wybranych zagadnień dla uczniów i studentów, Arkady, 1998.
- [4] Coxeter H.S.M.: Introduction to Geometry, John Wiley & Sons Inc., New York, London, 1961.
- [5] Górka R.: Descriptive Geometry – Freshman Level Course Addressed to the Engineering Students, Wydawnictwa PK, Kraków 2013.
- [6] Januszewski B.: Krytyczna analiza polskich i europejskich norm dotyczących geometrycznych podstaw rysunków technicznych, Wyd. Pol. Śląska, Gliwice, 1996.
- [7] Leopold C.: Geometrische Grundlagen der Architekturdarstellung, Kohlhammer GmbH, Stuttgart Berlin Köhl, 1999.
- [8] Pałasiński Z.: Zasady perspektywy, Skrypt dla studentów wyższych szkół technicznych, Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, Kraków, 1998.
- [9] PN-EN ISO 5456-4: Rysunek techniczny. Metody rzutowania, Część 4: Rzutowanie środkowe, kwiecień 2004.